

**U 69/2008 vp**

**Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle neuvottelujen  
käymisestä useammankeskisestä väärentämisenvastaisesta  
kauppasopimuksesta (ACTA)**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella keskistä väärentämisenvastaista kauppasopimusta (ACTA) koskevista neuvotteluista. lähetetään eduskunnalle muistio useamman-

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 2008

Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri *Paavo Väyrynen*

Kaupallinen neuvos Mary-Anne Nojonen

ULKOASIAINMINISTERIÖN MUISTIO  
20.11.2008

EU/2007/1630

MUISTIO

## NEUVOTTELUT USEAMMANKESKISESTÄ VÄÄRENTÄMISENVASTAISESTA KAUPPASOPIMUKSESTA

### 1 Tausta ja keskeinen sisältö

Neuvosto valtuutti huhtikuun 14 päivänä 2008 komission ja puheenjohtajan neuvottelamaan useammankeskisestä väärentämisenvastaisesta kauppasopimuksesta (Anti-Counterfeiting Trade Agreement, ACTA). Neuvoteltava sopimus täydentäisi Maailman kauppajärjestön WTO:n sopimusta teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista (TRIPS-sopimus) sekä loisi yhtenäiset standardit teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanolle.

ACTA-sopimus tulisi sisältämään määräyksiä kansainvälisestä yhteistyöstä ja täytäntöönpanokäytännöistä sekä oikeudelliset puitteet teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanolle. Sopimus voisi sisältää määräyksiä rajatoimista, siviili- ja rikosoikeudellisesta täytäntöönpanosta sekä internet-jakelusta ja tietotekniikasta.

### 2 Sopimusneuvottelut ja käsittely EU:ssa

Varsinaiset ACTA-neuvottelut käynnistyivät Genevessä kesäkuussa 2008. Toinen neuvottelukierros järjestettiin Washingtonissa heinäkuussa 2008 ja kolmas Tokiossa lokakuussa 2008. Seuraavan kerran neuvotteluosapuolet tapaavat Pariisissa joulukuussa 2008. Neuvotteluihin osallistuvat EU, Yhdysvallat, Japani, Australia, Kanada, Etelä-Korea, Meksiko, Marokko, Uusi-Seelanti, Singapore ja Sveitsi.

Tähän mennessä neuvotteluja on käyty säännöksistä, jotka koskevat siviilioikeudellista täytäntöönpanoa, tulliviranomaisten toimia ja rikosoikeudellista täytäntöönpanoa. Lisäksi keskusteluissa on sivuttu määritelmiä ja institutionaalisia kysymyksiä. Neuvottelut ovat kesken eikä sopimuksen kaikista määräyksistä ole vielä neuvotteluehdotuksia.

Komissio ja puheenjohtajavaltio ovat toimineet neuvotteluissa annettujen neuvotteluohjeiden pohjalta. EU tavoittelee sitä, että tuleva sopimus olisi yhdenmukainen yhteisön nykyisten kansainvälisten sitoumusten kanssa sekä tukisi ja täydentäisi niitä.

EU:n kannanottoja on valmisteltu lukuisissa neuvoston työryhmissä, joista neuvoston 133-komitealla on koordinoiva rooli. Rikosoikeudellista täytäntöönpanoa koskevaa EU:n yhteistä kantaa on käsitelty useampaan otteeseen työryhmätasolla loka-marraskuussa 2008, ja puheenjohtajan tarkoituksena on tuoda EU:n yhteinen kanta mahdollisimman pian pysyvien edustajien komitean käsiteltäväksi ja neuvoston hyväksyttäväksi.

### 3 Asian kansallinen käsittely

Ulkoasiainministeriö on valmistellut asiaa yhteistyössä oikeusministeriön, opetusministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön ja valtiovarainministeriön kanssa. Valmisteluun ovat osallistuneet myös useat muut ministeriöt ja virastot.

Eduskunnalle annettiin neuvotteluvaltuutuksesta tietoja 9.11.2007 päivätyllä E-kirjeellä E 104/2007 vp, jonka jälkeen neuvotteluvaltuutusta on täydennetty muun muassa Suomen esityksestä. Eduskunnassa asiaa käsiteltiin suuressa valiokunnassa 14.12.2007, ulkoasiainvaliokunnassa 15.11.2007 ja lakivaliokunnassa 12.12.2007 (LaVL 15/2007 vp).

Ulkoasiainministeriö pyysi sidosryhmien näkemyksiä ACTA-neuvotteluista 16.4.2008 lähettämällään lausuntopyynnöllä. Lisäksi 26.9.2008 järjestettiin kansallinen, yleisölle avoin ACTA-seminaari.

Valtioneuvoston kanta on valmisteltu EU2-jaostossa. Neuvottelutilanteesta on annettu eduskunnalle tarkempia tietoja E-jatkokirjeellä 11.11.2008.

#### **4 EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta**

Sopimus sisältää sekä jäsenvaltioiden että EY:n toimivaltaan kuuluvia määräyksiä ja tehdään sen vuoksi jaetun toimivallan sopimuksena. Valtioneuvoston arvion mukaan sopimusta koskevan päätöksen oikeusperustana tulisivat olemaan ainakin SEY 133 artikla ja 300 artikla. Muiden oikeusperustojen osalta tarvitaan vielä lisäselvittämistä. Sopimuksen allekirjoittamista ja hyväksymistä yhteisön puolesta koskevan päätöksen oikeusperustaa arvioitaessa on otettava huomioon sopimuksen lopullinen sisältö.

#### **5 Vaikutukset ja suhde Suomen lainsäädäntöön**

Mahdollisen sopimuksen taloudellisia vaikutuksia on vielä vaikea arvioida. Tehokkaan täytäntöönpanon odotetaan hyödyttävän suomalaisia innovatiivisia yrityksiä ja luovan työn tekijöitä. Samalla turvataan laillisten tuotteiden kaupasta saadut verotulot.

Käsiteltävänä olevat ehdotukset liittyvät Suomessa teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaan lainsäädäntöön sekä rikos- ja prosessioikeutta koskevaan lainsäädäntöön. Teollis- ja tekijänoikeudet kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 10 kohdan nojalla sekä rikosoikeus ja lainkäyttö 27 §:n 22 ja 23 kohdan nojalla.

#### **6 Valtioneuvoston kanta**

Valtioneuvosto katsoo, että Suomelle on tärkeämpää sopimuksen olemassa olevat tarpeet huomioiva sisältö kuin sopimuksen nopea valmistuminen. Yleisellä tasolla valtioneuvosto kannattaa laajaa sopimusta, jonka soveltamisala ulottuisi selkeästi TRIPS-sopimusta pidemmälle kattaen mahdollisimman laajasti teollis- ja tekijänoikeudet. Sopimuksen rikosoikeudellista täytäntöönpanoa koskevien määräysten soveltamisalan osalta tulisi lähtökohtana kuitenkin olla voimassa olevat kansainväliset velvoitteet eli TRIPS-sopimuksen soveltamisala. Valtioneuvoston kannan mukaan ACTA-sopimusneuvotteluissa tulee pyrkiä yhteisölainsäädännön mukaiseen lopputulokseen siltä osin kun yhteisölainsäädäntöä on olemassa. Tuleva sopimus ei saisi myöskään johtaa kansallisen lainsäädännön muutostarpeisiin.

Valtioneuvosto korostaa sitä, että sopimusneuvotteluissa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota terveydelle ja turvallisuudelle vaarallisiin tuotevääreännöksiin. Tarvittaessa ACTA-sopimuksessa voitaisiin määritellä erityisiä säännöksiä, joilla estettäisiin terveydelle ja turvallisuudelle vaarallisten tuotevääreännösten kulkeutuminen kuluttajakäyttöön.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä sitä, että ACTA-neuvotteluissa huomioidaan myös ympäristönäkökohdat. Tuleva sopimus ei saisi estää tuotevääreännösten uusiokäyttöä tai kierrätystä, mikäli pystytään varmistamaan se, etteivät tuotteet enää kilpaile laillisten tuotteiden kanssa. Mahdollisuuksien mukaan sopimuksen tulisi kannustaa myös ekologisten hävitysmenetelmien käyttöön laittomia tuotteita tuhottaessa.